

HANGOLÓRA

5-8. évfolyam

Iskolánkban új kezdeményezésként jelent meg évekkel ezelőtt a hangolóra, amely most már tantárggyá vált, így szükséges azon dokumentációk elkészítése, amelyek **egységesebbé** teszik a foglalkozások tartalmát. Indokolt az egységesebbé kifejezés, de változatlanul fontos az alapgondolatok megtartása: az adott osztály egyéni igénye, problémafelvetése jelentősen meghatározza az órák témáját.

A hangolóra szükségességét indokolja:

- Egyrészt mindennapi nevelőmunkánkban éreztük, hogy tanulóink gyakran feszült hangulatban, pozitív vagy negatív hatásokkal telve érkeznek hétfőn reggel az iskolába. Ez az állapot nem mindig segítette az azonnali munkavégzést, aktív részvételt a tanórákon. Így a hétfő első óráját a gyerekek az iskolai életre hangolódással kezdik.
- Második oka a közös kezdeményezésünknek az iskolai nevelés-oktatás alapvető céljai között felsorakoztatott kulcskompetenciák, és azok fejlesztése volt. Azoknak a tudásoknak /kulcskompetenciáknak/ a fejlesztésére, amelyekre minden embernek szüksége van a személyes boldoguláshoz, fejlődéshez mindig, minden formában nagy figyelmet kell fordítanunk! Erre is jó terepet nyújt a hétfői hangolóra.
- Harmadik oka a tantárgynak, hogy beláttuk: pedagógusként, osztályfőnökként ez a kötetlenebb forma hatásosabbá teheti a nevelő munkánkat. Jobban megismerhetjük tanítványainkat.

A tantárgy célja:

A tantárgy középpontjában a formálódó gyermeki személyiség áll; testi, szellemi és lelki értelemben.

A hangolóra mint tantárgy célja, hogy segítse a tanulókat eligazodni és döntéseket hozni a folyamatosan változó környezetükben, a társadalmi változások figyelembevételével, megnövekedett szociális és kulturális változatosság közepette. A tanítványaink ma olyan kultúra részei gyerekkoruktól, amelyet a piac törvényei határoznak meg, ahol a hagyományos közösségek felbomlóban vannak, és bizonytalannak tűnnek a korábban érvényesnek vélt értékek.

A jelen helyzet mindig kérdéseket vet fel, elbizonytalanít. Ezért fontos, hogy a hétfői első órán a tanulók is megszólalnak, figyelmet kapnak, és orientálódni tanulnak.

A pedagógusok lehetőséget kínálnak a tanulóknak arra, hogy az életüket érintő és befolyásoló témákkal személyesen, őszintén foglalkozhassanak, abban eligazodhassanak. Fontos, hogy személyes állásfoglalást alakíthassanak ki. Beszéljenek arról, mi hat rájuk, reflektáljanak a saját tapasztalataikra, megtalálják azokat a kérdéseket, amelyek foglalkoztatják őket, és meglátásaikat készek legyenek megosztani egymással.

A tanulás órai keretben, de a megszokott tanóra menetétől eltérően történik. Az órákon a gyermekek átélhetik: az élet tapasztalatait az iskolába érkezve sem kell elhagyniuk, hanem az otthoni és iskolai lét terei átjárhatóak, közülük van egymáshoz, egymás gazdagítójává válhatnak. A tantárgy célja, hogy a tanulóknak tudatosuljon: kik ők, ki a másik; észrevegyék, mi történik bennük, körülöttük; mi hat rájuk, s ők hogyan hatnak másokra és a környezetükre; vegyék észre, melyek azok a lehetőségek, amelyek rendelkezésükre állnak; keressék életük irányát, célját; legyen tervük a jövőjükéről, amely meghatározza, hogyan alakítsák jelenüket.

A hangolóra helyi tanterve, majd tanmenete, az órát tartó pedagógus felkészülése pontosan nem meghatározható. A tartalomnak megfelelően az éves óraszám (36 óra) döntő részében az aktuális helyzet, tanulók által hozott kérdések, kialakult feszültségek, örömeik határozzák

meg, miről szól az óra.

Ismétlem: a hangolóra elsődlegesen a tanulók előtt álló hétre hangol, feloldva az otthonról, „kintről” hozott örömet, feszültségeket. Ez nagy rugalmasságot, empátiát, alkalmazkodó készséget kíván a pedagógustól.

Az éves óraszám egy része azonban előre tervezhető, életkori sajátosságnak megfelelően.

Hogy célunkat megvalósíthassuk, az óra helye az órarendben kötött: **minden hétfő első óra.**

Az **órát tartó személyek** döntő többségben az osztályfőnök, hiszen ő ismeri azokat az okokat, amelyek befolyásolják a tanulókat, de egyes témánál más pedagógus, szakember, szülő is bekapcsolódhat a tanításba.

A **munkaformák** kötetlenek, leggyakrabban elszakadnak a szokásos tanórai formáktól. A tanulás/tanítás tanórai keretben, de a megszokott tanóra menetétől eltérően történik. A hangolóra a tapasztalati tanulás helye/helyszíne.

A **visszajelzés, értékelés** is eltér a hagyományos tantárgyi formáktól. Az órát tartó tanárok, szülők, diákok kérdőívek kitöltésekor fogalmazzák meg véleményüket a tantárgyról.

Fejlesztési területek:

A tanulás tanítása

Önismeret, társas kultúra

Az erkölcsi nevelés

A családi életre nevelés

A testi és lelki egészségre nevelés

Felelősség vállalása önmagunkért, másokért, önkéntesség

Környezettudatos életmód

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Pályaválasztásra készítés

Tudatos média-felhasználás kialakítása

Ünnepek, közösségünk hagyományainak tisztelete

A felsorolt területek 5-8. évfolyamig az osztály sajátosságainak megfelelően hangsúlyozandók.

Kulcskompetenciák:

Tanulás tanítása:

fokozatos önállóság megszerzése,

könyvtári ismeretszerzés,

informatika tudás aktív felhasználása,

sajátos, eredményes tanulási mód kialakítása,

egész életen át tartó tanulás tényének felismertetése.

Anyanyelvi kommunikáció: gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezése,

szókincs bővítése,

különböző hétköznapi kommunikációs helyzetek gyakorlása,

kritikus, építő jellegű párbeszéd fejlesztése.

Szociális és állampolgári kompetencia:

közösségi beilleszkedés, közösség formálása,

konfliktusok kezelése,

különböző nézőpontok figyelembevétele, megértése,

bizalom a társakban, empátia, együttműködés,

normatudat, viselkedési és magatartási szabályok gyakorlása,

egészséges életvitel elsajátítása,

emberi jogok, demokratikus elvek tiszteletben tartása.

Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség:
gondolatok, élmények, érzések különféle módon történő tudatos kifejezése,
saját érzéseik megfelelő kifejezése.

Digitális kompetencia: az elektronikus média magabiztos és célszerű alkalmazás,
ennek a tudásnak használat a tanulás folyamatában.

Kezdeményezőképesség és vállalkozási kompetencia:
tervezés, szervezés, csapatmunka erősítése,
ötletek, kreativitás az iskolai életben.

Természettudományos és technikai kompetencia:
szűkebb, tágabb környezet megismerése, megóvása,
érzékenység a környezet állapota iránt,
környezeti erőforrások, fenntartható fogyasztás.

Szervezési tudnivalók:

Érintett tanulók: az 5-8. évfolyam diákjai

Hangolóra időpontja: minden hétfőn 8:00-8:45

Órát tartó felnőtt: - rendszerint az osztályfőnök,
- olyan pedagógus kolléga, aki egy-egy saját témával szívesen kapcsolódik
bele ebbe a munkába,
- iskolánk védőnője, pszichológusa,
- meghívott külső előadók, szakértők.

Helyszín: Általában az osztály saját terme, de évfolyam szintű programoknál lehet az aula is.

Ha a téma úgy kívánja (bejelentés után), akár az épület is elhagyható, vagy az udvar, a kert is lehet alkalmas terület a foglalkozásnak.

Felszerelés: Erre az órára a diákoknak semmilyen felszerelésre nincs szükségük, kivétel, ha az adott téma mást kíván. Az órákat tartó pedagógus tanmenetet nem készít az gyakori spontaneitás miatt. Adott tervezett témák viszont igényelhetnek előkészítést.

A tantárgy óraterve 5-8. évfolyam

HANGOLÓRA	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

Ötödik évfolyam

Tematikai egység címe	Órakeret
Helyünk a felső tagozatban. Az osztályközösség régi-új hagyományai. Önállóság az iskolai életben.	18 óra
Az egészséges életmód. Helyes táplálkozás, fontos tudnivalók az életkori sajátosságoknak megfelelően.	10 óra
Tanuljuk a tanulást!	8 óra
Össz. óraszám:	33 + 3 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Helyünk a felső tagozatban. Az osztályközösség régi-új hagyományai. Önállóság az iskolai életben.	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Az iskola szabályrendszerének ismerete. Iskolai ünnepélyek, hagyományok ismerete. Társakkal való együttműködés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az értékelés, önértékelés fejlesztése. A szabálykövetés fontosságának felismertetése. A hagyományok tisztelete és továbbvitele igényének kialakítása. Az osztály, mint közösség kommunikációs és együttműködési képességének fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Alsó felső tagozat átmenetének kezelése. A tanórák optimális tanulási környezetének kialakítása. Az egyes tantárgyak sajátos jellegének, egymástól eltérő tanulási módjainak elemzése. Napirend fontossága, annak kialakítása. Az egyes osztályban szükséges felelősök megválasztása. Együttműködési képesség fejlesztése. Az osztálydemokrácia alapjainak megteremtése. A cselekvő állampolgári magatartás alakítása, a közügyekben való részvétel. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának támogatása. Közösségalkotás, formálás. Egymás megismerése élményeken keresztül: pl. nyári élmények, szünidők tervezése. Iskola szabályai. Házi rend A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatának elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük		<i>Magyar nyelv:</i> szóbeli kommunikáció fejlesztése <i>Erkölcstan:</i> szabálykövetés, szabálytudat, törvény, előírás

elősegítése. A tanulók ismerjék meg az iskola hagyományait! Értékelés – önértékelés. Közösségi munka értékelése. Az elsajátított tudást és készségeket tudja énképébe beépíteni. A tanítás-tanulás egész folyamatában tudjon aktívan részt venni, tudjaalakítani fejlődését, sorsát és életpályáját.	<i>Történelem és irodalom: a tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	rend, szabály, szabálykövetés, törvény, előírás, hagyomány, érték, értékelés, önértékelés

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az egészséges életmód. Helyes táplálkozás, fontos tudnivalók az életkori sajátosságoknak megfelelően.	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Helyes napirend. Öltözködési az időjárásnak megfelelően. Mely ételek egészségesek és melyek nem? A mozgás fontossága.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók felkészítése az egészségük megőrzésére: öltözködés, mozgás, étrend, napirend, alvásigény. A serdülőkorral együtt járó változások higiénias kezelésére való felkészítés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az egészséges életmód elveinek elsajátítása. Készítse fel a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, a testi higiéniában. Egészséges életrend. A tanulóknál kialakítandó az igény a helyes táplálkozásra, a mozgásra. A helyes konfliktuskezelés. Az életük minden területén jelentkező sikerek-sikertelenségek „kibeszélése”, megbeszélése. Pozitív szemlélet erősítése. Kapjanak a tanulók mintákat a társas konfliktusok kezeléséhez Igény kialakítása: játék, sport, testedzés. Felkészülés a serdülőkori változásokra.		<i>Természetismeret:</i> az emberi szervezet <i>Technika és életvitel:</i> konyhai ismeretek <i>Magyar nyelv:</i> szóbeli kommunikáció fejlesztése <i>Dráma modul:</i> szerepjátékok
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egészséges életmód, étrend, mozgás, serdülőkor, hormonális változások	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tanuljuk a tanulást!	Órakeret 8 óra
--	-----------------------------	---------------------------

Előzetes tudás	Szövegértelmezés kérdéseken keresztül. Olvasott szöveg tartalmának néhány mondatos összegzése. Páros munka és csoportmunka szabályai				
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók tanulási kultúrájának fejlesztése. A tanulási módszerek megismertetése, fejlesztése, bővítése. Szövegértő és szövegalkotó képesség fejlesztése. Különböző munkaformákban történő tanuláson keresztül az együttműködés képességének fejlesztése				
<table border="1"> <tr> <th>Ismeretek/fejlesztési követelmények</th><th>Kapcsolódási pontok</th></tr> <tr> <td> Hogyan tanuljak? A tanulók személyiségéhez leginkább igazodó tanulási módszerek megtanítása. Szövegfeldolgozás algoritmusainak elsajátítása. Az előzetes ismeretek és tapasztalatok mozgósításának módszerei. Egyénre szabott tanulási módszerek. Csoport- vagy páros munkában az együttműködés szabályainak elsajátítása. Kérdéskultúra és kérdésértelmezés jelentősége. Jegyzetelési technikák ismertetése. A tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése. Az információforrások kritikus használatának megtanítása. Értelmező, kritikus médiahasználat ösztönzése. </td><td> <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A szövegértő képesség fejlesztése különböző típusú szövegeken <i>Erkölcstan:</i> mások véleményének tiszteletben tartása <i>Informatika:</i> online szótárak használata </td></tr> </table>		Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	Hogyan tanuljak? A tanulók személyiségéhez leginkább igazodó tanulási módszerek megtanítása. Szövegfeldolgozás algoritmusainak elsajátítása. Az előzetes ismeretek és tapasztalatok mozgósításának módszerei. Egyénre szabott tanulási módszerek. Csoport- vagy páros munkában az együttműködés szabályainak elsajátítása. Kérdéskultúra és kérdésértelmezés jelentősége. Jegyzetelési technikák ismertetése. A tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése. Az információforrások kritikus használatának megtanítása. Értelmező, kritikus médiahasználat ösztönzése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A szövegértő képesség fejlesztése különböző típusú szövegeken <i>Erkölcstan:</i> mások véleményének tiszteletben tartása <i>Informatika:</i> online szótárak használata
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok				
Hogyan tanuljak? A tanulók személyiségéhez leginkább igazodó tanulási módszerek megtanítása. Szövegfeldolgozás algoritmusainak elsajátítása. Az előzetes ismeretek és tapasztalatok mozgósításának módszerei. Egyénre szabott tanulási módszerek. Csoport- vagy páros munkában az együttműködés szabályainak elsajátítása. Kérdéskultúra és kérdésértelmezés jelentősége. Jegyzetelési technikák ismertetése. A tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése. Az információforrások kritikus használatának megtanítása. Értelmező, kritikus médiahasználat ösztönzése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A szövegértő képesség fejlesztése különböző típusú szövegeken <i>Erkölcstan:</i> mások véleményének tiszteletben tartása <i>Informatika:</i> online szótárak használata				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szövegértés, szövegalkotás, vázlat, gondolati térkép, jegyzet				

Hatodik évfolyam

Tematikai egység címe	Órakeret
Helyünk a különböző közösségekben: család, kisebb-nagyobb kortárs csoportok	10 óra
A kamaszodó személyiség formálása	5 óra
Változások, azok következményei és kezelésük	10óra
Kapcsolat, barátság, szeretet	11 óra
Össz. óraszám:	33 + 3 óra

Tematikai egység	Helyünk a különböző közösségekben: család, kisebb-nagyobb kortárs csoportok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Iskolai és iskolán kívüli közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közösséghez való tartozás fontosságának megéreztetése. A csoporttagok közötti összetartozás érzését kiváltó legfontosabb tényezők tudatosítása. Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismertetése. A csoporton belüli konfliktuskezelés és kárenyhítés néhány technikájának gyakorlati megismertetése. Annak megértetése, hogy mások csoportjai mások számára ugyanolyan értékesek. Az osztályban felmerülő előítéletek és sztereotípiák kezelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Közösségek: Csoportokhoz tartozás szerepe, változása, kötődés erőssége. A család: szerepe, összetartó ereje, örömök-konfliktusok a családon belül; ennek feloldása/feldolgozása. Közös tevékenységek, szokások. Szerepek, alá-fölérendeltség. Nagyobb csoportok a tanulók világában: iskola, osztály, sportcsapatok szerkezete, formáló ereje, pozitív-negatív hatása. Milyen problémák és milyen konfliktusok fordulhatnak elő a különböző csoportokban? Hogyan lehet ezeket megoldani, és mi történik, ha nem sikerül?		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> közéleti kommunikáció (megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás); <i>Dramatikus tevékenységek során:</i> egymás munkája iránti tisztelet, figyelem, őszinteség és tapintat a megbeszélések során.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Csoport, közösség, összetartás, beilleszkedés, idegen, kirekesztés, általánosítás, előítélet, hiba, vétség, bűn, megbocsátás, jóvátétel, felelősség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A kamaszodó személyiség formálása	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az „értékkel”, illetve „értékessel” kapcsolatos önálló gondolatok, személyes tapasztalatok, tanult fogalmak, családban, alsó tagozatban megtanult viselkedési normák.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A jellem és az értékek szerepének és fontosságának megértése. Jellem, érték, értékrend, erkölcs fogalmának megismertetése, erények gyakorlásának elősegítése. Illemteni vonatkozások: viselkedést meghatározó tényezők, fogalmak tisztázása (erkölcs, etika, szokás, törvény stb.), viselkedés változása serdülőkorban (egymás közt és a felnőtt világgal szemben).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fogalmak tisztázása: Jellem, érték, erkölcs, értékrend fogalma. Szabadság – értelem és akarat kapcsolata. Az emberi méltóság. Társadalmi normák, törvények, értékek, társasági viselkedés írott és íratlan szabályai, illetlen (étkezés, köszönés, ajándékozás, tegeződés-magázódás). Felelősségtudat erősítése, magunkért és másokért érzett felelősség. Sajátos erények, tulajdonságok: Hazaszeretet. Alázat. Önuralom. Lemondás. Empátia. Öröm. Boldogság. Humor. Játékosság. Cél: Stabil, az egyetemes emberi értékeken alapuló értékrend kialakulása a diákokban, ami jellembeli változást és viselkedésváltozást is eredményezhet.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> irodalmi alkotások felidézése <i>Történelem:</i> az ókori és magyar történelmi események. <i>Vizuális kultúra:</i> képzőművészeti alkotások
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jellem, érték, erkölcs, értékrend, szabadság, illetlen, lelkiismeret, felelősségtudat, alázat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Változások, azok következményei és kezelésük	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az életciklusok változásainak, a serdülőkorral járó testi, lelki, viselkedésszerű változások (kezdeti) megismerése.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A változás okozta feszültségek, bizonytalanságok, a stressz hatékony kezelése, valamint a veszteség elfogadásához szükséges kompetenciák kialakulásának elősegítése, fejlesztése, a változások kezelésével kapcsolatos ismeretek átadása. Az életciklusokkal járó, különösen a serdülőkor és az azzal járó változások, következmények és ezek kezelési lehetőségeinek megismerése/felismerése. A családi ünnepek, rítusok szerepének megismerése/felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Serdülőkori változások. Egészség, egészségtudat. Betegség, öregség, fogyatékoság. A fogyatékossgal élők nehézségei, a segítségnyújtás formái. A halál az élet velejárója. A veszteségek kezelése a családban és a családon kívüli környezetben (erőforrások). A válásról és a mozaikcsaládban élés sajátos nehézségeiről (feszültségkezelési problémák). Együttérzés. Empátia. Stressz kezelése. Családi ünnepek, rítusok áthidaló szerepe a változásokban. (Eljegyzés, esküvő, évfordulók, ballagás, szokások az egyes kultúrákban.) A társadalmi változások szerepe. A családi életben folyamatosan jelenlévő változások kezelése, az azokkal járó nehézségek elviselése – a toleranciaszint emelése.		<i>Természetismeret:</i> az emberi szervezet <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi ünnepek. <i>Hon- és népismeret:</i> népi hagyományok, ünnepek
Kulcsfogalmak/fogalmak	Betegség, öregség, fogyatékoság, halál, veszteség, válás, rítus, empátia.	

Tematikai egység	Kapcsolat, barátság, szeretet	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Olvasott, hallott, látott, megélt történetek, amelyek középpontjában a barátság témája áll.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A saját kapcsolati háló szerkezetének tudatosítása. Annak megéreztetése, hogy az őszinte baráti kapcsolatok fontos szerepet játszanak az ember életében. Olyan kommunikációs technikák megismertetése, amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldásában.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Emberi kapcsolataink. Szimpátia, rokonszenv. Baráti kapcsolatok: őszinteség-titoktartás. Egymás tisztelete, segítése. Sértődés, megbocsátás. A kapcsolat ápolása/megtartása: a szeretet kimutatásának, a személyes találkozásoknak, a telefonnak, az internetnek és a közös programoknak a szerepe.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a közlési szándéknak megfelelő nyelvi és nem nyelvi jelek használata; mindennapi kommunikációs szituációk gyakorlása. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás; kép és szöveg.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Barát, ismerős, rokonszenv, ellenszenv, barátság, őszinteség, hazugság, szeretet, tisztelet, közömbösség, harag, fájdalom, megértés, sértés, megbocsátás, konfliktus.	

Hetedik évfolyam

Tematikai egység címe	Órakeret
Önismeret	17óra
Nemiség – férfi/női identitás	3 óra
Média	13óra
Hogyan gazdálkodj a zsebpénzeddel?	3 óra
Össz. óraszám:	33 + 3 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önismeret	Órakeret 17 óra
Előzetes tudás	Alapvető kommunikációs ismeretek. Tapasztalatok az önmagához való viszonyról, és arról, hogy a tettei milyen hatással vannak a környezetére.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Segíteni diákjainkat abban, hogy önmagukkal kapcsolatos ismereteik gyarapodjanak, önmagukról alkotott képük gazdagodjon, s hiteles visszajelzések segítségével helyes önképük alakulhasson ki, amely reális elvárásokat tartalmaz magukról.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Életvonal és jövőterv: tervek, vágyak és mindaz, amit ezért meg kell tenni. A tudatos választás ösztönzése. Pozitívan megfogalmazott, saját hatalmunkban álló célok kitűzése. Helyes énkép, és önmagunk elfogadása. Egészséges életmód, rendszeres sport–testmozgás, természetben lenni, megfelelő, változatos táplálkozás, elegendő pihenés. Mit tehetünk azért, hogy felnőttként is egészségesek maradjunk? Táplálkozási zavarok elkerülése. Önkép és önértékelés Személyiségünk négy területének megismerése: nyílt terület, amit mindenki ismer, rejtett terület, amit nem mutatok meg magamból, vak terület, amit én nem ismerek magamról, de mások igen, és ismeretlen terület, amit se én, se mások nem látnak. A személyiségfejlesztés célja a nyílt területünk megnövelése, ami a vak és a rejtett terület csökkenésével jár együtt. Másokkal való kapcsolatunkban gyarapodik az önmagunkról való ismeretünk, s	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Kommunikáció. Énünk megismerése irodalmi műveken keresztül. <i>Idegen nyelv:</i> Önmagunk kifejezése, bemutatása más nyelveken, idegen kulturális közegben. <i>Biológia-egészségtan:</i> A serdülőkorban fellépő biológiai változások hatásai személyiségünkre. <i>Vizuális kultúra:</i> Érzések, hangulatok kifejezése

közeledik a valósághoz.	képzőművészetek segítségével.
Meggondolt iskola- és pályaválasztás.	Önarcképek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Én, elfogadás, cél, tudatosság, visszajelzés, értelm, érték, siker, kudarc, felelősség, egészség, kapcsolat, önértékelés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nemiség – férfi/női identitás	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	A férfi és nő különbözőségéről alsó tagozatban, az iskolában megtanult fogalmak, a férfi-női szerepek működéséről az élet különböző színterein, az apa-anya szerepről a családban szerzett konkrét tapasztalatok vagy éppen ezek hiánya (pl. egyszülős család esetén).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A diákok segítése a genetikai nemnek megfelelő nemi identitás megerősödésében, a nemek közötti alapvető különbségek megismerésében (nemi jelleg, agyműködés, kommunikáció stb.) és a férfi/apa – női/anya szerepekkel kapcsolatos káros sztereotípiák lebontásában, a serdülőkori biológiai-, lelki-, viselkedésbeli változások pozitív megélésében, a termékenységtudatos szemlélet kialakulásában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A nemi identitás A férfi és a nő közötti biológiai, pszichológiai és kulturális különbségek. Felelős szexualitás. A serdülőkori sajátosságok, testi és lelki változások, szépségei, gondjai. Higiénés tanácsok.		<i>Természetismeret:</i> a nemek szerepe, egészséges életmód.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nemi identitás, különbségek férfi és nő között, serdülőkori testi és lelki változás,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Internet, különböző médiumok ismerete, technikai eszközök használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak elősegítése, hogy a diákok észrevegyék, hogy a média milyen lehetőségeket hordoz, s azzal bátran éljenek (internet használata, igényes szórakozás...), de meglássák veszélyforrásait is.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A média szerepe az életünkben Miért fontos a kommunikáció az ember életében? Mit jelent ez ma? Milyen formái vannak? A cél nem az, hogy elzárkózzunk tőle, hanem, hogy ismerjük. Reklámok célja. Meggyőzés-manipuláció. Tudatos meggyőződés kialakítása az élethez, amely segít, hogy ne az illúziót kövessük. Sztárkultusz, tehetségkutató Kire nézünk föl? Kit, miért követünk? Mi a média célja, amikor embereket kiemel, „sztárol”? Hogyan épülnek fel a televíziós tehetségkutató műsorok? Mi a működési elvük? Mennyire szólnak a tehetségekről? Mi a valódi céljuk? Valóságshow jellemzői, népszerűségének okai. Romantikus vámpír-sorozatok, sorozatok sikerének oka (nem valóság, torzít). Az internet szerepe az életünkben, felhasználásának ideális módja. A megnövekedett információáramlás segíti-e, hogy valódi, mély ismereteket szerezzünk? Miben más a virtuális kapcsolat és a valódi?	<i>Informatika:</i> A „rég” és az „új” média használatának összehasonlítása. Az internetes és mobilkommunikáció fontosabb sajátosságai. Az internethasználat biztonságának problémái. A média törvényi szabályozása. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a tömegkommunikáció médiumainak jelrendszerei, kódjai. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> A kommunikáció története és alapvető fordulópontjai. A mai nyilvánosság kialakulása, egy adott kor és társadalom nyilvánosságának vizsgálati módjai.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Média, sajtó, internet, valóság, virtuális valóság, sztár, valóság, vámpír, sorozat, közösségi hálózat, kommunikáció, köz- és magánszféra.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hogyan gazdálkodj a zsebpénzeddel?	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Saját vásárlási, megtakarítási, pénzkezelési élmények. Osztálypénz gyűjtése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szűkösség, a fenntarthatóság problémájának megvilágítása. A gazdálkodói magatartás, döntések és adófizetői szerep tudatosságának erősítése. A saját szokások tudatosításával az önismeret fejlesztése. A takarékos és fenntartható vásárlás, fogyasztás formáinak megismertetése során a tudatos magatartás erősítése. A hosszú távú gondolkodás fejlesztése a pénzügyi döntésekben. A kamatos kamat jelentőségének felismertetése a megtakarításokban. A saját segíteni tudás felismertetése, a másokért vállalt felelősség erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egy diák lehetséges bevételei Zsebpénz, ajándékok, családi „hasznosságok” (üveg visszaváltás, papírgyűjtés...), munkavégzés stb. A bevételek felhasználása A szűkösség problémája. Vásárlások, célzott megtakarítások (gyűjtök egy....), távoli, bizonytalan célú megtakarítások. Megtakarítás munkával. Áfa és kamatadó a diákok gazdálkodói szerepében. És akinek nincs? Adományaink tettel/pénzzel?	Hogyan lehet a vágyakat és a szűkös erőforrásokat összehangolni? Hogyan vásárolunk? Hogyan lehet a vásárlásainkkal is takarékoskodni? A fenntarthatóság elve a vásárlásban, fogyasztásban. Beszélgetés a kérdésekről, próbavásárlás. Közvélemény-kutatás: Mire gyűjtenek a diákok? Adatok feldolgozása és bemutatása. Két eltérő megtakarítási magatartás számszerűsítése hosszú távon. (A kamatos kamat csodája.) Vajon tudunk-e segíteni a rászorulóknak? Beszélgetés az önkéntességről. Tippgyűjtés (tanulások levonása)	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> felelősség másokért, önkéntesség. <i>Matematika:</i> kamatszámítás, kamatos kamat.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szűkösség, zsebpénz, takarékoság, körültekintő vásárlás, megtakarítás, kamat, kamatos kamat, áfa, kamatadó, adomány, önkéntesség.	

Nyolcadik évfolyam

Tematikai egység címe	Órakeret
Család	16 óra
Mi dolgunk a világban?	11 óra
Párkapcsolat és szerelem	9 óra
Össz. óraszám:	33 + 3 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Család	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Tapasztalatok a családi életéről, családi ünnepekről, konfliktusokról, a szülő-gyerek és testvéri kapcsolatokról, a tágabb családról, élmények mások családjáról	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Motiválás arra, hogy a tanulók felfedezzék a családjukban rejlő értékeket, és megtanuljanak bánni azokkal a lehetőségekkel, melyeket a családjuk ad számukra.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Szülői kapcsolatok Melyek a szülő-gyermek kapcsolat örömei és nehézségei? Hogyan tudjuk elfogadni a szüleinket? Fontos, hogy ne idealizáljuk őket, de tudjuk hálával fogadni mindazt a jót, amit tőlük kaptunk. Milyen anyaképet, apaképet hordozunk? Testvéri kapcsolatok lehetnek rivalizálással, irigységgel, közönnyel, féltékenységgel telik, vagy jól működők. A családi hagyományok a család összetartozását, sajátos identitását erősítik, ugyanakkor leképezik és meghatározzák a családon belüli szerepeket, viszonyokat is. Melyek a család legfontosabb ünnepei, hagyományai? Mitől lesz egy összejövetel ünnep? Hogyan tudjuk vádaskodás nélkül elfogadni a családjunkat? Felismerni a jót, megköszönni. Egy családban sok feszültség adódik. A harag mögött fájdalom van. A család békéjéhez a kiengesztelődés vezet.		<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Családformák a mai és a régi világban. Jogok és kötelességek a családban. Családi bevételek, családi kiadások. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> kiadások, háztartás; ünnepek. <i>Erkölcstan:</i> családi hagyományok, közösségépítés, normák. <i>Biológia-egészségtan:</i> az emberi test működése, családi öröklődések, betegségek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, szülő, gyerek, szerep, minta, szabály, határ, alrendszer, nehézségek, elutasítás, elfogadás, leválás, kiengesztelődés, életadás.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Mi dolgozunk a világban?	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Az alkohol, a cigaretta és a drogok káros hatásaival kapcsolatos egészségügyi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyes jövőkép kialakításának ösztönzése, az egyéni és közösségi boldogulást támogató értékek melletti elköteleződés támogatása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Örömet és bánatot. Mitől érzem jól magam a bőrömben, és mitől érzem rosszul? Miről tudnék könnyen lemondani a jelenlegi életem javai és lehetőségei közül? Mi az, amihez mindenképp ragaszkodnék? Mit szeretnék elérni az életemben? Mit lehet pénzért megkapni és mit nem? Mit kell tennem azért, hogy egészséges maradjak? Siker, sikertelenség, pályaválasztás Milyen szerepe lehet ebben a tanulásnak, a pénznek, a munkának, az alkotásnak és az emberi kapcsolatoknak? Milyen foglalkozásokat tudok elképzelni magamnak? Mit tartok még fontosnak a boldoguláshoz? A drog és az alkohol Mindent érdemes kipróbálni az életben, vagy van olyasmi, amit egyszer sem? Amit sokan tesznek, azt helyes is tenni? Mit tehetek és mit nem szabad tennem a boldogulásomért? A média és a valóság Mit tudhatunk meg a világról a tévéből, az újságokból és az internetről? Honnan tudjuk, hogy a valóságot mutatja-e be az, amit az újságban olvasunk, a tévében látunk, az interneten találunk? Mitől függ, hogy egy információt hitelesnek érzünk-e vagy sem? Hogyan kell tájékozódni ahhoz, hogy valós információhoz jussunk? Tudjuk-e mi magunk is alakítani a világot a médián keresztül?		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a sajtóműfajok alapvető jellemzőinek tudatosítása; hírek, események a médiában. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> tudományos és technikai forradalom; a világháló. <i>Vizuális kultúra:</i> képek, látványok, médiaszövegek, események önálló elemzése a vizuális közlés köznapis és művészi formáinak felhasználásával; a mozgóképi nyelv alapjainak, működésének értelmezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jólét, öröm, bánat, elégedettség, boldogság, boldogulás, vágy, remény, hiányérzet, elégedetlenség, boldogtalanság, stressz, drog, alkohol, függőség, értelmes élet, média, befolyásolás, korrupció, hitelesség.	

Tematikai egység	Párkapcsolat és szerelem	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	A nemi éréssel és a szaporodással kapcsolatos biológiai ismeretek. A párkapcsolatok terén szerzett személyes tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak megértetése, hogy milyen szerepet játszik az intim párkapcsolat az emberek életében. Az egymás iránti felelősség érzésének felkeltése. A szexuális visszaélések veszélyeinek tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Vonzódás A serdülőkor testi-lelki változásai. Együttjárás Mikor elég érett egy fiatal a szexuális kapcsolatra? Hogyan kerülhető el a nem kívánt terhesség? Mit jelent és hogyan teremthető meg az intimitás a szexuális kapcsolatban? Házasság, család és otthonteremtés <i>Visszaélés a nemiséggel</i> Mit jelent a prostitúció, a pedofília, a pornográfia és a szexuális bántalmazás kifejezés? Hogyan lehet elkerülni, hogy ilyesminek az áldozataivá váljunk? Hol lehet segítséget kérni ilyen jellegű fenyegetettség esetén? Mi a teendő, ha egy társunkat ilyen veszély fenyegeti?		<i>Biológia– egészségtan:</i> nemi jellegek, nemi hormonok; a menstruációs ciklus folyamata; másodlagos nemi jellegek, lelki tulajdonságok; a fogamzásgátlás módjai, következményei; az abortusz egészségi, erkölcsi és társadalmi kérdései; a fogamzás feltételei, a méhen belüli élet mennyiségi és minőségi változásai, a szülés/születés főbb mozzanatai.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nemi érés, vonzás, taszítás, szerelem, nemi vágy, szexuális kapcsolat, házasság, család, gyerekvállalás, terhesség, prostitúció, pornográfia, szexuális bántalmazás, áldozat, családon belüli erőszak.	

